

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 11. De probatione mysteriorum fidei per rationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

ne publice vel privatim de fide disputare audeant. A
c. 3. §. inhibemus. de here. lib. 6. c. cum ex inuictio.
& c. sicut de heret. l. nemo. C. de sum. trin.

Et Caietanus apud Beatum Thomam 2. 2. q. 10. artic. 7. occurbat huic dubitationi, dicens, ideo disputare de fide laicis prohiberi, quoniam ut plurimum laici sunt illiterati: leges autem de illis feruntur, quae communiter contingere solent, h. nam ad ea. ff. de legibus. si tamen reperirentur laici litterati possent de fide disputare, quotiens is casus occurreret, unde non prohibemur à praelatis quin laici de fide disputent.

Albertinus vero tract. de agnos. assert. q. 13. nu. 5. & seq. audebat assertit laicis indistincte prohiberi disputare de fide, non quia illiterati sunt, sed quia laici sunt, cum proprie & uere loquendo laicus is in iure dicatur, qui clericus non est, siue sit litteratus, siue illiteratus; & quemadmodum iura prohibent etiam laicis litteratis predicare, ut dixi infra par. 2. super dicto c. cum ex inuictio, ita etiam prohibent eisdem de fide catholica disputare, atque hac quidem sententia de iure uerior mihi uidetur.

Quot modis
suscipiuntur
disputationes
de fide.

Verum ut hac apertius intelligantur, sciendum est, bifariam suscipi posse disputationem de fide. Primo serio, vel cum haereticis, vel inter catholicos, ad discernendum aliquid, quod ad fidem pertineat, & hoc modo omnibus laicis inhibendum est disputare de fide: visum est enim has disputationes, de rebus sacris suscipiendas, per ecclesiasticas & sacras quoque personas esse transigendas; hinc videmus in concilijs in quibus cause fidei tractantur, & multa prius disputatione precedenti examinantur, laicorum partes, aut nullas unquam, aut raras fuisse. indignum enim uidetur, presentibus Dei sacerdotibus, laicos de fide tractare, si tamen alicuius laici insignis esset eruditio (ut plerumque contingit) non esset tunc absurdum eum serio audire de fide disputantem, praesertim casu necessitatis, ut in partibus propinquis haereticorum terris, tunc enim laicus posset disputare, neque hac perirent communem legem inhibentem laicis ne predicent, cum sint casus singulares, & necessitas legem excludat. Secundo potest suscipi disputatio de fide, non serio, sed ficta, nempe honoris & exercitationis causa, qua ratione non est prohibendum laicis disputare, ut optime admonet Caietanus apud Thomam 2. 2. quaest. 10. art. 7.

Omnis disputatio de fide, tribus de causis suscipitur.

Ex omnibus supradictis haec summa colligitur, omnem de fide disputationem tribus de causis suscipi posse, aut ut simpliciores in veritate instruantur & confirmantur, impij vero conuicti reducantur, deceptique ab illis, ab erroribus liberentur. Secundo ut de uero scripturarum sensu disceptetur, non reuocando in dubium iam definita & sancita per Ecclesiam, sed dubia in eis reperia declarando. Tertio, ut controuersia dogmatum inter catholicos & haereticos componantur. Ex quibus duo postrema per maiores Ecclesiae iudices sunt absoluenta: primum uero per inferiores catholicos ecclesiasticos potest transigi, ubi ea sunt obseruanda quae erudite tradit Conradus Brunus lib. 3. de haeretic. cap. 12.

De probatione mysteriorum fidei per rationes.

S Y M M A R I V M.

- 1 Ex creaturis in Dei notitiam natura nos ducit.
- 2 He uere unitatem essentiae non personarum distinctionem ostendunt.
- 3 Fidei bifariam derogat qui naturali ratione eius mysteria probare conatur.
- 4 Probanda sunt ergo auctoritatibus, & c.
- 5 Nec trinitatis, nec Dominice incarnationis mysteria possunt naturali ratione demonstrari.
- 6 Qua arte & modo sit cum hostibus fidei disputandum.
- 7 Quae contra fidem opponuntur, uera esse nequeunt.
- 8 Rationes quae à Sanctis afferuntur quales sunt.
- 9 Quod ab uno scitur, contingit ab alio credi. supra etiam nu. 7.
- 10 Rationes pro fide quomodo illius meritum non imminuant.

VND EC IMA questio est, Vtrum derogat fidei, & consequenter liceat fidei asserere, quod ad probandum mysterium Trinitatis, & cetera quae sunt fidei, possent adduci rationes naturales demonstratiuae necessariae, & cogentes?

Ad hanc respondemus iuxta mentem S. Thomae in diuersis eius dictis. Primo namque, in prima parte Summae, q. 32. ar. 1. dicit sic.

1 Respondeo, quod impossibile est per rationem naturalem ad cognitionem Trinitatis diuinarum personarum peruenire. Ostensum est enim supra, quod homo per rationem naturalem in cognitionem Dei peruenire non potest, nisi ex creaturis: creaturae autem ducunt in cognitionem Dei sicut effectus in causam. Hoc igitur solum ratione naturali de Deo cognosci potest, quod competere ei necesse est secundum quod est omnium entium principium. Et hoc fundamento usi sumus supra in consideratione Dei virtus autem causatiua Dei, est communis toti Trinitati, unde pertinet ad unitatem essentiae, non ad distinctionem personarum.

2 Per rationem igitur naturalem cognosci possunt de Deo ea, quae pertinent ad essentiam unitatem, non autem ea quae pertinent ad distinctionem personarum.

3 Qui autem nititur probare Trinitatem personarum ratione naturali, fidei dupliciter derogat. Primo quidem, quantum ad dignitatem ipsius fidei quae est, ut sit de rebus inuisibilibus, quae ratione humanam excedunt, unde dicit Apostolus ad Hebr. 11. quod fides est de non apparentibus. Secundo, quantum ad utilitatem trahendi alios ad fidem. Cum enim aliquis ad probandum fidem inducit rationes, quae non sunt cogentes, cadit in irrisionem infidelium. Credunt enim quod huiusmodi

iusmodi rationibus inuitamur, & propter eas credamus quæ sunt fidei.

4 Ea igitur, quæ fidei sunt, tentanda non sunt probari, nisi per auctoritates his, qui auctoritates suscipiuntur, apud alios vero sufficit defendere non esse impossibile quod prædicat fides. Vnde Dionysius dicit 2. cap. de diuin. nomi. Si aliquis est, qui totaliter eloquijs resistit, longe erit a nostra philosophia: sed si ad ueritatem eloquiorum, scilicet sacrorum, respicit, hoc etiam nos ca-

lib. 1. non longe à principio. lib. 1. de fide cap. 5.

none utimur, vnde dicit Hilarius de trinit. Non putet homo intelligentia sua generationis sacramentum posse consequi. Ambrosius etiam dicit, Impossibile est generationis scire secretum: mens deficit, vox silet.

5 Et si non potest probari per rationem naturalem mysterium Trinitatis, consequenter nec possunt probari per rationem naturalem mysteria Filij Dei Patris: utpote, quod Dei Filius fuerit incarnatus, passus, mortuus, & sepultus: & sic de alijs Christi misterijs, & Ecclesie sacramentis: quæ sacramenta omnia fluxerunt a Dei Filio Domino Iesu Christo.

6 Secundo eadem parte, quæstio. 1. artic. 8. dicit sic: Sacra doctrina cum non habeat superiorum, disputat contra negantem sua principia, arguendo quidem si aduersarius aliquid concedit eorum, quæ per diuinam reuelationem habentur, sicut per auctoritates sacræ doctrinæ disputat contra hereticos, & per vnum articulum contra negantes alium. Si vero aduersarius nihil concedit eorum, quæ diuinitus reuelantur, non remanet amplius uia ad probandum articulos fidei per rationem: sed ad soluendum rationes, si quas inducit contra fidem.

7 Cum enim fides infallibili ueritati innitatur, impossibile autem sit de uero demonstrari contrarium, manifestum est, probationes, quæ contra fidem inducuntur, non esse demonstrationes, sed solubilia et argumenta. Et infra eadem parte q. 2. artic. 2. in solutione 1. argumenti dicit sic: Deum esse, & alia huiusmodi, quæ per rationem naturalem nota possunt esse de Deo, ut dicitur Roma. 1. non sunt articuli fidei, sed præambula ad articulos. Sic enim fides præsupponit cognitionem naturalem, sicut gratia naturam, & ut perfectio perfectibilem, nihil tamen prohibet illud, quod per se demonstrabile & scibile est, ab aliquo accipi ut credibile, qui demonstrationem non capit.

8 Tertio 2. q. 1. arti. 5. in solutione secundi argumenti dicit sic, Dicendum, quod rationes, quæ inducuntur a sanctis ad probandum ea, quæ sunt fidei, non sunt demonstratiuæ, sed persuasiones quadam manifestantes non esse impossibile quod in fide proponitur, vel procedunt ex principijs fidei, scilicet ex auctoritatibus sacræ scripturæ: sicut Dionysius dicit 2. cap. de diuin. nomin. Ex his autem principijs ita probatur aliquid apud fideles, sicut etiam ex principijs naturaliter notis probatur aliquid apud omnes. Vnde etiam Theologia scientia est, ut in principio operis dictum est.

A 9 Et in solutione argum. 2. dicit: Ea quæ demonstratiue probari possunt inter credenda numerantur, non quia de ipsis sit simpliciter fides apud omnes, sed quia præxiguntur ad ea, quæ sunt fidei, & oportet ea saltem per fidem præsupponi ab his, qui eorum demonstrationem non habent. Et infra ead. parte q. 3. art. 10. in solutione 2. argumenti dicit sic, Dicendum, quod rationes, quæ inducuntur ad ea quæ sunt fidei, non sunt demonstrationes, quæ in uisionem intelligibilem intellectum humanum reducere possunt. Et ideo non desinunt esse non apparentia, sed remouent impedimenta fidei, ostendendo non esse impossibile quod in fide proponitur.

B 10 Vnde per tales rationes non diminuitur meritum fidei, nec ratio fidei, sed rationes demonstratiuæ inductæ ad ea, quæ sunt fidei præambula, non tamen ad articulos, & si diminuant rationem fidei, quia faciunt esse apparens illud, quod proponitur, non tamen diminuunt rationem charitatis, per quam uoluntas est prompta ad illud credendum, etiam si non apparet. Et ideo non diminuitur ratio meriti. Ea etiam quæ reputantur fidei siue in consideratione hominis, siue in exteriori persecutione, in tantum augent meritum fidei, in quantum ostenditur uoluntas magis prompta & firma in fide. Et ideo martyres maius meritum fidei habuerunt non recedentes a fide propter persecutiones, & etiam sapientes maius meritum fidei habent non recedentes a fide propter rationes philosophorum, vel hereticorum contra fidem inductas: Sed ea quæ conueniunt fidei, non semper diminuunt promptitudinem uoluntatis, ad credendum. Et ideo non semper diminuunt meritum fidei.

Hæc quæ nunc sequuntur, & habet beatus Thomas 2. 2. q. 2. art. 10. ad 3. argum.

Q V A E S T I O XII.

D De protestatione facta ab errante circa fidem.

S V M M A R I U M.

- 1 Credibilia in triplici sunt differentia.
- 2 Primi ordinis credibilia fidelis quisque nosse debet.
- 3 Minoribus quæ notitia de articulis fidei sufficiat.
- 4 Mediotres quænam scire oporteat.
- 5 Maiores plura scire tenentur, quam alij.
- 6 Quo maiorem gradum quis obtinet, eo plura sciat oportet.
- 7 Credibilia secundi ordinis, & quomodo hæc credere sit necessarium.
- 8 Ab omnibus credendum est uera esse quæcumque in sacris literis continentur.
- 9 Credibilia tertij ordinis, & de ijs quid oporteat credere simplices.
- 10 Quid Mediocres, ut Clericos, Curatos, Religiosos.
- 11 Quid Maiores, ut Inquisitores, & Episcopos.
- 12 Protestatio generalis non prodest neganti quæ scire tenetur.